

■ TRIBUNA POLITICA

Il 1. d'avust – e nua stat la Svizra?

DA CHRISTIAN RATHGEB,
CUSSEGLIER GUVERNATIV

Damaun èsi puspè uschè lunsch, la Svizra festivescha anniversari ed en tut il pajais vegnan salvads discurs davart la situaziun da noss stadi federal. Il 1. d'avust è pia in bun di per sa fermar e per sa dumandar, nua stain nus sco naziun, tge ans muventa, tge ans fa quitads e tge ans vegn l'avegnir a purtar?

Centralas ma paran qua las valurs che defineschan noss pajais. Questas valurs èn la toleranza ed il respect, la solidaritad sco er l'indipendenza. Sco politicher èsi mes giavisch d'observar adina mes sectur politic sco er da tadlar e da respectar differentas opiniuns. Sin plaun federal, dentant er en noss chantun, observ jau durant ils ultims onns ch'i sa sviluppa in populissem che na fa betg bain al clima social da noss pajais. A quest svilup èsi da far frunt per pudair garantir er en l'avegnir la stabilitad politica da noss pajais. Mo uschia sa laschan dumagnar las sfidas vegnintas. L'economia svizra sto per exempel – dapi l'aboliziun dal curs minimal da l'euro il schaner da quest onn – far stentas considerablas per restar competitiva sut las cundiziuns midadas. Qua è dumandada la politica. Ella sto meglierar las cundiziuns gene-

ralas, distgargiar interpresas ed uschia la finala rinforzar la Svizra sco lieu economic e segirar plazzas da lavur. Quai è mo pussaivel sch'ins observa in sectur politic cler ed orientà a soluziuns. Quai vala er per auters secturs che muventan ils umans en noss pajais, sco che retschertgas mussan adina puspè: dischoccupaziun, dumondas da l'ambient e d'energia, migraziun, per numnar mo in pèr exempels. Tut quai èn champs d'acziun da la politica, che – sco sfidas – vegnan ad occupar zunt noss stadi en l'avegnir. Quai èn dentant a medem temp er las schanzas da noss pajais. Nus stuain mo avair il curaschi d'affruntar quests temas e da na betg pli considerar la Svizra – sco che quai vegn fatg mintgatant – sco «insla dals fortunads».

In dals champs tematics centralas ma para la relaziun da noss pajais cun l'Uniun europeica. La crisa

da l'euro è ina sfida per la UE e per nus, perquai che nossa economia exteriura è fermamain colliada – sur noss imports e sur noss exports – cun noss vischins europeics. 73% dals imports e circa 55% dals exports dal traffic transcunfinal da rauba vegnan u van a la UE. La Germania è, suandada dals Stadis Unids da l'America, da l'Italia e da la Frantscha, noss partenari comercial il pli impurtant. Ina colliaziun cun la UE, dentant er ina dependenza da noss pajais da la UE, è pia evidenta, e tant pli impurtant èsi per la Svizra da tgirar la relaziun cun noss vischins europeics. Er l'immigraziun da la UE en Svizra muventa noss pajais. Qua vali d'ans esser conscients che nossa economia profita fermamain da questas forzas da lavur estras e che tschertras branschas economicas, sco il sectur da construcziun, la gastronomia u ils fatgs da sanadad survegnissan grevs problems senza quests martgads da recrutaziun. Quests connexs vali da preschentar meglier, objectivamain ed en moda transparenta en la discussiun politica. Polemicas n'ans mainan betg vinvant.

En quest senn giavisch jau a Vus tuts in bel e festiv 1. d'avust, viva la Svizra, viva la Grischa!